

Naslov: "Premalo nas je, preobremenjene smo, plače pa žaljive!"

Avtor: JASNA ARKO

Rubrika/Oddaja: ZDRAVJE

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 984,14

Naklada: 21.000,00

Gesla: ZDRAVSTVO, BOLNIŠNICE, JAVNI SEKTOR, MEDICINSKE SESTRE,

Medicinske sestre v osnovnem zdravstvu garajo, a ne stavkajo, pravi Sonja Založnik iz Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije

"Premalo nas je, preobremenjene smo, plače

Delo v zdravstvenih domovih bi zastalo, če medicinske sestre, zlasti srednje, ne bi garale. So prvi stik z bolniki v ambulantah družinske medicine, za malčke in šolarje, kot patronažne sestre obiskujejo bolnike na domovih. Obenem delajo v nujni medicinski pomoči ponoči, ob sobotah, nedeljah, praznikih. V osnovnem zdravstvu to niso le delavke v modrem, ki pobirajo zdravstvene kartice, tiskajo in žigosajo recepte ter bolniške liste, pravi Sonja Založnik iz odbora dejavnosti za področje zdravstvenih domov pri Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije, ki v imenu svojega stanu poziva odgovorne k ukrepanju, sicer bo z novimi urgentnimi centri nastal popoln kaos.

Medicinska sestra **Sonja Založnik** dela v osnovnem zdravstvu, v zdravstvenem domu Ljubljana center. "Zmota je, da le pobiramo zdravstvene kartice, tiskamo recepte in telefoniramo," poudarja. Tak splošni vtis v javnosti je nastal predvsem zato, ker medicinske sestre v zdravstvenih domovih doslej niso znale strniti vrst in povzdigniti glasu. Veliko jih je v Sindikatu delavcev v zdravstveni negi Slovenije, razpršene pa so še po drugih sindikatih.

Pri delu pregorevajo

Kadar se v javnosti izpostavlja delo in obremenitve medicinskih sester, zlasti srednjih, sindikalni in drugi predstavniki cehovskih organizacij opozarjajo večidel le na obremenitve tistih v bolnišnicah. Zato se zaposlene v osnovnem

zdravstvu upravičeno počutijo odrinjene.

Kakšne so njihove obremenitve? Sogovornica našteva: "Delamo v ambulantah za otroke, šolarje in za odrasle, po delu na svojem delovnem mestu pogosto popoldan nadomeščaš odsotno kolegico, nato si razporejen še na delovno mesto v nujno medicinsko pomoč ponoči, za praznike in sobote ter nedelje. Vsak dan, dan za dnem, 24 ur."

Prvi stik z bolnikom

Založnikova poudarja, da je medicinska sestra v osnovnem zdravstvu prvi stik z bolnikom: "Bolnik se praviloma po pomoč zateče k osebnemu zdravniku, kjer ga najprej sprejme medicinska sestra." Prebivalstvo se stara, ležalne dobe v bolnišnicah pa krajšajo, kar se pozna tudi pri obremenitvah zaposlenih v zdravstvenih domovih.

Sonja Založnik: "Žal je glede plač slišati le zdravnike, medicinske sestre pa smo običajno preslišane. Če bi skupaj postavljali normative in standarde (kadrovske, finančne, delovne ...), bi imeli vsi lažje delo in naši uporabniki bi bili veliko bolj zadovoljni z našim delom in odnosom do njih."

"Čeprav se že dalj časa domala vsi ukvarjamo z vsemi mogočimi projekti in študijami, kako izboljšati zdravstveni sistem in storitve, ni moč mimo ugotovitev, da je ob

množici obveznega dela časa za pacienta vse manj. Zaradi prevelike obremenjenosti, nejasnih standardov in normativov se ob tem oddaljujemo od tiste drobne, a tako potrebne topline, ki jo bolniki pričakujejo od nas, morda še najbolj od medicinskih sester. Pa čeprav gre le za iskren nasmeh in prijazno besedo ..."

Na to so nedavno predstavniki sindikalnih enot iz zdravstvenih domov opozorili na sestanku Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije: "Sporočili smo, da tako več ne gre naprej. Dovolj nam je! Premalo nas je, preobremenjene smo, plače pa žaljive."

Kot tekoči trak

Da so razmere v ambulantah v osnovnem zdravstvu nevzdržne, zlasti ob izbruhu sezonskih bolezni, občutijo tudi bolniki, ki dolgo čakajo v prenatrpanih čakalnicah. Tega se zavedajo tudi medicinske sestre, ki opozarjajo, da so pogosto obremenitve že prav nečloveške. Zanje in za bolnike. Založnikova našteva: "V ambulantah družinske medicine se vsak dan zvrsti mnogo več uporabnikov, kot jih lahko izvajalci zdravstvenih storitev kakovostno obravnavamo, in že skoraj ni dneva, da ne nadomeščamo vsaj še ene ambulan-te."

V sezoni gripe si kljuko v taki ambulanti poda vsak dan tudi več kot 90 bolnikov. Vse morajo spre-

jeti medicinske sestre, pregledati jih mora osebni zdravniki, vsem je treba izdati recepte, bolniška in druga potrdila, pogosto tudi napotnice za nadaljnje preiskave ... "Je torej presenetljivo, da smo medicinske sestre v zdravstvenih domovih vse manj prijazne? Da ne zmoremo vsakemu bolniku nameniti nasmeha, prijazne besede? Je čudno, če ne moremo dvigniti telefonske slušalke takoj, ko telefon zazvoni? Je neobičajno, če mora bolnik v čakalnici počakati tudi, ko potrebuje le injekcijo ali prevezo? Nekateri godrnjajo, da morajo čakati, čeprav so naročeni na uro. Pozabljajo pa, da sestre nismo multipraktiki, čeprav to mnogi pričakujejo," niza sogovornica. "Večkrat bi najraje vrata v čakalnico na široko odprla, da bi vsi čakajoči sami videli, da po telefonu govorim s pacientom, da istočasno tiskam medicinske obrazce, hkrati še z glavo kimam zdravniku, ki mi naroča, naj hitro posnamem nujen EKG, skomignem pacientu, ki že čaka v prevezovalnici na prevezo rane in bo moral, žal, še malce počakati, ob tem pa poslušam še živčno trkanje na vrata, ker se, seveda, vsem mudi in je njihov čas dragocen ..."

Preobremenjene in slabo plačane

Založnikova poudarja, da ne držijo opazke, da so za vse to kriva vodstva zavodov, saj so zdravstve-

pa žaljive!”

Foto: Jasna Arko

Zlasti srednje medicinske sestre v ambulantah zdravstvenih domov so prvi stik z bolniki, vsak dan sprejmejo množico bolnih, delovne zadolžitve se kopičijo, izhodiščna plača pa ne dosega niti minimalne v državi.

ni domovi del javnega sektorja, "kjer zaposlovanja ni, možnosti nagrajevanja za dobro delo tudi skoraj ne, sploh pa ne za medicinske sestre. V mnogih zavodih je na mnogih delovnih mestih zaznati tudi, da medicinske sestre, ki že tako težko kakovostno opravijo svoje obsežno strokovno in odgovorno delo, pogosto prevzamejo še del opravil zdravnika; na primer pisanje obrazcev - receptov, napotnic, tistih za tehnične pripomočke, vnašanje storitev v računal-

nik, naročajo laboratorijske storitve ..."

Mnogi zdravniki to od njih zahtevajo in pričakujejo, saj so tudi sami preobremenjeni. Pogosto pa so takšna celo navodila strokovnih vodij zdravstvene nege. "Zato se sprašujemo: kje so meje? Kako daleč bo šlo vse to? Koliko časa še potrebujemo, da zaustavimo to neracionalno varčevanje v zdravstvu? Če bi imeli dovolj ambulant v državi, bi zaposleni lahko več časa namenili vsakemu bolniku

posebej in bi bil vsakdo tudi kakovostneje obravnavan. Bilo bi veliko manj napotitev v specialistične ambulante in v bolnišnice. In, navsezadnje, vsi si želimo, da bi bilo več nasmejanih obrazov in prijaznih besed," razkriva sogovornica.

Žal se družba šele prebuja in začenja spraševati, kdo sploh je medicinska sestra in koliko jih še potrebujemo. Sogovornica pa izpostavlja tudi: "O osebnih dohodkih medicinskih sester se skoraj ne govori, a bom zelo konkretna: izhodiščna plača srednje medicinske sestre, zaposlene v zdravstvenem domu, ne dosega niti višine minimalne plače zaposlenega v republiki Sloveniji!" Zato v imenu svojega poklica poziva k poštenim, jasnim in odprtim pogajanjem. "Žal je glede plač slišati le zdravnike, srednje medicinske sestre pa smo običajno preslišane. Če bi skupaj postavljali normative in standarde (kadrovske, finančne, delovne ...), bi imeli vsi lažje delo in naši uporabniki bi bili veliko bolj zadovoljni z našim delom in odnosom do njih."

Opozarja tudi na problem, ki že vznika in bo ob odpiranju medijsko izpostavljen: "Gre za nove urgentne centre v državi. Dela v njih medicinske sestre brez strokovne in pravne varnosti vseh novih in dodatnih obveznosti ne moremo, ne smemo in ne bomo sprejele čez noč in molče! Zahtevamo, naj odgovorni najprej v osnovnem zdravstvu odpravijo vse nakopičene krivice in hude anomalije. In to hitro, saj časa za odlog ni več."

JASNA ARKO